

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารประทานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คำนำราก

หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๑ - ๗)

๒

หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ (มาตรา ๘ - ๒๕)

๓

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย (มาตรา ๒๖ - ๖๕)

๕

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๒๖ - ๒๕)

๕

ส่วนที่ ๒ ความเสมอภาค (มาตรา ๓๐ - ๓๑)

๑๐

ส่วนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (มาตรา ๓๒ - ๓๙)

๑๑

ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๓๕ - ๔๐)

๑๔

ส่วนที่ ๕ สิทธิในทรัพย์สิน (มาตรา ๔๑ - ๔๒)

๑๕

ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ (มาตรา ๔๓ - ๔๕)

๑๖

ส่วนที่ ๗ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน

๑๗

(มาตรา ๔๖ - ๔๘)

๑๗

ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา (มาตรฐาน ๔๕ – ๕๐)	๑๕
ส่วนที่ ๙ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ (มาตรฐาน ๕๑ – ๕๕)	๒๐
ส่วนที่ ๑๐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน (มาตรฐาน ๕๖ – ๖๗)	๒๒
ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม (มาตรฐาน ๖๘ – ๖๙)	๒๓
ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน (มาตรฐาน ๖๖ – ๖๗)	๒๔
ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ (มาตรฐาน ๖๘ – ๖๙)	๒๖
หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย (มาตรฐาน ๗๑ – ๗๔)	๒๗
หมวด ๕ แนวโน้มนายพื้นฐานแห่งรัฐ (มาตรฐาน ๗๕ – ๘๑)	๒๙
ส่วนที่ ๑ บทท้าไป (มาตรฐาน ๗๕ – ๗๖)	๒๙
ส่วนที่ ๒ แนวโน้มนายด้านความมั่นคงของรัฐ (มาตรฐาน ๗๗)	๓๐
ส่วนที่ ๓ แนวโน้มนายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรฐาน ๗๘)	๓๐
ส่วนที่ ๔ แนวโน้มนายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม (มาตรฐาน ๗๙ – ๘๐)	๓๑
ส่วนที่ ๕ แนวโน้มนายด้านกฎหมายและการยุติธรรม (มาตรฐาน ๘๑)	๓๑
ส่วนที่ ๖ แนวโน้มนายด้านการต่างประเทศ (มาตรฐาน ๘๒)	๓๔
ส่วนที่ ๗ แนวโน้มนายด้านเศรษฐกิจ (มาตรฐาน ๘๓ – ๘๔)	๓๔

ส่วนที่ ๘ แนวโน้มนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๙๕)

๓๗

ส่วนที่ ๙ แนวโน้มนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรดินทางปัญญา

และพลังงาน (มาตรา ๙๖)

๓๘

ส่วนที่ ๑๐ แนวโน้มนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (มาตรา ๙๗)

๓๙

หมวด ๖ รัฐสถาปัตยกรรม (มาตรา ๙๙ - ๑๒๒)

๔๐

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๙๙ - ๑๒๒)

๔๐

ส่วนที่ ๒ สถาปัตยกรรมภูมิภาค (มาตรา ๑๓) - ๑๑๐

๔๒

ส่วนที่ ๓ ภูมิสถาปัตยกรรม (มาตรา ๑๑๑ - ๑๒๑)

๔๔

ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สถาปัตยกรรม (มาตรา ๑๒๒ - ๑๓๕)

๔๖

ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสถาปัตยกรรม (มาตรา ๑๓๖ - ๑๓๗)

๔๘

ส่วนที่ ๖ การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

(มาตรา ๑๓๘ - ๑๔๑)

๔๙

ส่วนที่ ๗ การตราพระราชบัญญัติ (มาตรา ๑๔๒ - ๑๕๓)

๕๒

ส่วนที่ ๘ การควบคุมการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(มาตรา ๑๕๔ - ๑๕๕)

๕๔

ส่วนที่ ๙ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา ๑๕๖ - ๑๖๒)

๕๖

หมวด ๗ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน (มาตรา ๑๖๓ - ๑๖๕)	๙๓
หมวด ๘ การเงิน การคลัง และงบประมาณ (มาตรา ๑๖๖ - ๑๗๐)	๙๔
หมวด ๙ คณะกรรมการชั้นต่ำ (มาตรา ๑๗๑ - ๑๗๖)	๙๕
หมวด ๑๐ ศาส (มาตรา ๑๗๗) – ๒๒๙	๙๕
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๑๗๗) – ๒๐๓	๕๕
ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๐๔ – ๒๐๗)	๑๐๒
ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม (มาตรา ๒๐๘ – ๒๑๒)	๑๑๐
ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง (มาตรา ๒๑๓ – ๒๑๗)	๑๑๒
ส่วนที่ ๕ ศาลทหาร (มาตรา ๒๑๘)	๑๑๕
หมวด ๑๑ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๒๐ - ๒๔๘)	๑๑๕
ส่วนที่ ๑ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๒๐ - ๒๔๘)	๑๑๕
๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๒๒๐ - ๒๔๐)	๑๑๕
๒. ผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา ๒๔๑ - ๒๔๕)	๑๒๔
๓. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๔๖ - ๒๕๖)	๑๒๗
๔. คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดิน (มาตรา ๒๕๗ - ๒๕๙)	๑๓๑

ส่วนที่ ๒ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๕ - ๒๕๙)	๑๓๓
๑. องค์กรอัยการ (มาตรา ๒๕๕)	๑๓๓
๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
(มาตรา ๒๕๑ - ๒๕๓)	๑๓๔
๓. สถาบันปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๙)	๑๓๖
หมวด ๑๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (มาตรา ๒๕๕ ต่อ ๒๗๙)	๑๓๗
ส่วนที่ ๑ การตรวจสอบทรัพย์สิน (มาตรา ๒๕๕ - ๒๖๔)	๑๓๗
ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันไปห่างผลประโยชน์	
(มาตรา ๒๖๕ - ๒๗๓)	๑๔๐
ส่วนที่ ๓ การถอนถอนจากคำแนะนำ (มาตรา ๒๗๐ - ๒๗๔)	๑๔๓
ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญาผู้ดารงตำแหน่งทางการเมือง	
(มาตรา ๒๗๕ - ๒๗๙)	๑๔๖
หมวด ๑๓ จริยธรรมของผู้ดารงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	
(มาตรา ๒๗๕ - ๒๘๐)	๑๔๕
หมวด ๑๔ การปกป้องส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๒๘๑ - ๒๙๐)	๑๕๐
หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๙๑)	๑๕๖
บทเฉพาะกาล (มาตรา ๒๙๒ - ๓๐๕)	๑๕๘

หน้า	
สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	๑๗๐
รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการแต่งตั้ง	๑๘๗
รายชื่อคณะกรรมการธิการยกเว้นร่างรัฐธรรมนูญ	๑๕๒

สำหรับเพื่อการศึกษาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมเท่านั้น
For educational use and reference only